

NOVELA ZÁKONA O ZAMĚSTNANOSTI

Mgr. OLGA BIČÁKOVÁ

Zákon č. 176 ze dne 18. června 2019 novelizoval s účinností od 31. července 2019 zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, kupříkladu ve své osmé části novelizuje zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Důvodem k novele zákona bylo zejména zajištění transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801/EU ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti aupair. V zájmu dosažení souladu právního řádu České republiky s touto směrnicí přistoupilo Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy také k novele zákona o uznávání odborných kvalifikací a zákona o veřejných výzkumných institucích a dílčím způsobem byly upraveny také zákony v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví.

V zákoně o pobytu cizinců novela zejména zavádí povinnost absolvovat po příjezdu do České republiky adaptačně-integrační kurz, upravuje zákonné zmocnění vlády k vydání kvót pro ekonomickou migraci. Vláda bude moci v reakci na situaci na trhu práce nařízením dočasně aktivovat vydávání mimořádného pracovního víza a stanovit mj. zdrojové země, ekonomická odvětví a objem migrace. Bude-li českých pracovníků na trhu práce dostatek, vydávání víz bude ukončeno. Zásadní novinkou je zavedení dlouhodobého pobytu za účelem hledání zaměstnání či zahájení podnikatelské činnosti. Jeho cílem je umožnit vysokoškolským studentům po dokončení studia a výzkumným pracovníkům, kteří dokončí svou výzkumnou činnost, dále pobývat na území České republiky, a to až 9 měsíců, za účelem hledání si zaměstnání či zahájení podnikatelské činnosti. Toto povolení však nebude znamenat automatické přiznání práva přístupu na trh práce nebo na zahájení podnikatelské činnosti.

CO SE MĚNÍ V ZÁKONĚ O ZAMĚSTNANOSTI

V § 3 odst. 1 písm. c) bodě 1, který stanoví, kdo jsou účastníci právních vztahů, se slova „závod se sídlem“ nahrazují slovy „závod s umístěním“. Tím dochází ke sladění právní úpravy s terminologií občanského zákoníku, proto v případě odštěpného závodu, který není právnickou osobou, nelze mluvit o „sídle“ a proto se jeví jako vhodnější použít termín „umístění“.

Zákon o zaměstnanosti ve svém ustanovení § 37a odst. 4 stanoví, že podmínkou pro zařazení volného pracovního místa do centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty nebo do centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli modré karty je souhlas zaměstnavatele a současně to, že je toto volné pracovní místo krajskou pobočkou Úřadu práce

nabízeno a zveřejněno alespoň po dobu 30 dnů od jeho oznámení podle odstavce 2 nebo 3. **Novela zákona umožňuje krajské pobočce Úřadu práce s ohledem na situaci na trhu práce tuto dobu zkrátit až na 10 dnů.**

Informační povinnost zaměstnavatele se dosud vztahovala jen na případ nástupu do zaměstnání a nyní se novelou **rozšiřuje i na výkon práce na území České republiky** a z textu zákona se vypouští informační povinnost právnické nebo fyzické osoby, která uzavřela smlouvu se zahraničním zaměstnavatelem, na jejímž základě byly tyto osoby vyslány na území České republiky k plnění úkolů vyplývajících z této smlouvy. Ustanovení § 87 nyní nově zní takto:

„(1) Nastoupí-li do zaměstnání nebo k výkonu práce na území České republiky občan Evropské unie, jeho rodinný příslušník (§ 3 odst. 2), rodinný příslušník občana České republiky uvedený v § 3 odst. 3, cizinec uvedený v § 98 písm. a) až e) a j) až s) a v § 98a, u kterého se nevyžaduje povolení k zaměstnání, nebo cizinec, u kterého se vyžaduje povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrá karta, je jeho zaměstnavatel povinen o této skutečnosti písemně informovat příslušnou krajskou pobočku Úřadu práce, a to nejpozději v den nástupu těchto osob k výkonu práce. Obdobná povinnost se vztahuje na případy, kdy za trvání zaměstnání nebo výkonu práce na území České republiky nastane skutečnost, na jejímž základě již cizinec povolení k zaměstnání, zaměstnaneckou kartu, kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrou kartu nepotřebuje, s tím, že tato informační povinnost musí být splněna nejpozději do 10 kalendářních dnů ode dne, kdy nastala skutečnost, na jejímž základě se povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrá karta nevyžaduje.

(2) Písemná informace obsahuje údaje vedené v evidenci, kterou je zaměstnavatel povinen vést podle § 102 odst. 2 nebo 3. Každou změnu těchto údajů je zaměstnavatel povinen nahlásit nejpozději do 10 kalendářních dnů ode dne, kdy změna nastala nebo kdy se o ní dověděl.

(3) Zaměstnavatel je povinen nejpozději do 10 kalendářních dnů informovat příslušnou krajskou pobočku Úřadu práce o ukončení zaměstnání nebo výkonu práce na území České republiky osob uvedených v odstavci 1.“

V důsledku nového znění § 87 se rovněž provádějí legislativní změny v § 102, který upravuje evidenci občanů Evropské unie a cizinců, a to vložím nového odstavce 3, který stanoví, že **zahraniční zaměstnavatel, který uzavřel smlouvu s právnickou nebo fyzickou osobou, na jejímž základě byly osoby uvedené v § 87 odst. 1 vyslány na území České republiky k plnění úkolů vyplývajících z této smlouvy, je povinen vést evidenci těchto osob obsahující údaje uvedené v § 91 odst. 1 písm. a), b), c) a e), dále pohlaví těchto fyzických osob, den nástupu a den skončení výkonu práce nebo vyslání na území České republiky.**

§ 98 písm. l) stanoví, že povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrá karta se nevyžaduje k zaměstnání cizince, který na území České republiky pobývá na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, jde-li o společné

soužití rodiny s cizincem s povoleným trvalým pobytem nebo kterému byl udělen azyl nebo doplňková ochrana, nebo s cizincem, který na území České republiky pobývá na základě platného povolení k dlouhodobému pobytu. Nyní se novelou **rozšiřuje o cizince, který vykonává v České republice soustavnou vzdělávací nebo vědeckou činnost jako pedagogický pracovník nebo akademický pracovník vysoké školy nebo vědecký, výzkumný nebo vývojový pracovník ve veřejné výzkumné instituci nebo jiné výzkumné organizaci podle zvláštního právního předpisu.**

§ 136 odst. 1 zákona o zaměstnanosti stanoví, že právnická nebo fyzická osoba je jako zaměstnavatel povinna mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu s tím, že splnění této povinnosti se nevyžaduje, splnil-li zaměstnavatel povinnost oznámit OSSZ den nástupu zaměstnance do zaměstnání, které mu založilo účast na nemocenském pojištění podle zákona o nemocenském pojištění. Text odstavce 2 téhož paragrafu zní nově takto: **„Povinnost podle odstavce 1 věty první má na území České republiky i zahraniční zaměstnavatel, který vyslal svého zaměstnance k výkonu práce na území České republiky, přičemž doklady, jimiž je plněna tato povinnost, musejí být přeloženy do českého jazyka“.**

Do části osmé, která upravuje společná ustanovení zákona o zaměstnanosti, se vkládá nový § 147ca, který zní následovně:

„((1) Pro účely kontroly podle zvláštních právních předpisů, tj. například § 163 a 164 zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 63 odst. 2 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je Policie České republiky oprávněna získávat z Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí způsobem umožňujícím dálkový přístup údaje

a) o povoleních k zaměstnání vydaných krajskou pobočkou Úřadu práce, a to v rozsahu uvedeném v § 92 odst. 3, tzn. identifikační údaje cizince, místo výkonu práce, druh práce, identifikační údaje zaměstnavatele, u něhož bude cizinec vykonávat zaměstnání, dobu, na kterou se vydává, a další údaje nezbytné pro výkon zaměstnání,

b) o písemných informacích týkající se cizinců v rozsahu uvedeném v § 87 a 88.

(2) Pro účely povolování vstupu a pobytu cizinců na území České republiky podle zvláštního právního předpisu jsou Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zahraničních věcí a zastupitelské úřady České republiky oprávněny získávat z Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí způsobem umožňujícím dálkový přístup údaje

a) o povoleních k zaměstnání vydaných krajskou pobočkou Úřadu práce, a to v rozsahu uvedeném v § 92 odst. 3,

b) o písemných informacích týkajících se cizinců v rozsahu uvedeném v § 87 a 88.“

Autorka článku je odbornicí v oblasti pracovního práva a zaměstnanosti.

